

Werkplan 2012

Colofon

Het PON heeft dit werkplan opgesteld in opdracht van
de provincie Noord-Brabant

Provincie Noord-Brabant

Datum

oktober 2011

© 2011 het PON, kennis in uitvoering.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het PON. Gehele of gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld. Vermenigvuldiging en publicatie in een andere vorm dan dit rapport is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van het PON. Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kan het PON geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

Meer informatie:

www.hetpon.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Het PON en de provincie Noord-Brabant	5
1.2	Inzet voor het nieuwe bestuursakkoord	6
1.3	Ontwikkeling planbureaufunctie in 2012	7
1.4	Inspelen op bezuinigingstaakstelling	8
1.5	Serviceverlening aan de provincie	8
1.6	Verdeling van het beschikbare budget	9
1.7	Klanttevredenheidsonderzoek	9
1.8	Uitvoering van het Werkplan 2012	9
1.9	Leeswijzer	9
2	Inzet voor het nieuwe bestuursakkoord	11
2.1	Leefbaarheid	11
2.2	Samen leven/sociale hoofdstructuur	12
2.3	Demografische veranderingen	13
2.4	Culturele basisinfrastructuur	14
2.5	Regionalisering/burgerparticipatie	16
2.6	Transitie jeugdzorg	17
2.7	Jaarboek 2013	18
2.8	Enkele majeure projecten	18
2.9	Schematische samenvatting	18
2.10	Verbinding met andere domeinen	20
3	Ontwikkeling van de planbureaufunctie	23
3.1	Voorwaardenscheppende projecten	23
3.2	Bestaande instrumenten	23
3.3	Meerjarige provinciale onderzoeksagenda	24
3.4	Kennisateliers	24
3.5	Onderzoeksnetwerk	25
3.6	Europa	25
4	Algemene werkzaamheden	27
4.1	Inspelen op de bezuinigingstaakstelling	27
4.2	Serviceverlening aan de provincie	27

1 Inleiding

1.1 Het PON en de provincie Noord-Brabant

Door de langjarige subsidierelatie heeft het PON een bijzondere band met de provincie Noord-Brabant. Sinds 2009 vindt er landelijk een discussie plaats over de positie en taken van de provincies. Tegelijkertijd moeten de provincies een forse bezuinigingstaakstelling realiseren. In Brabant resulteerden deze ontwikkelingen in een nieuw profiel van de provincie, met kerntaken die zijn vastgelegd in de *Agenda van Brabant*. Deze Agenda vormt de basis en richtsnoer van het nieuwe bestuursakkoord voor de periode 2011-2015, getiteld *Tien voor Brabant*.

De *Agenda van Brabant* zet in op versterking van Brabant als kennis- en innovatieregio. Een gezonde, sociale en veilige leefomgeving en een actieve betrokkenheid van Brabantse burgers zijn daar een onlosmakelijk onderdeel van. De provincie concentreert zich op het leef- en vestigingsklimaat van Brabant, passend bij de kerntaken op de terreinen ruimte, economie, natuur en cultuur.

Dit leidt tot belangrijke kennisvragen als: hoe is de samenhang en wisselwerking tussen een optimaal Brabants leef- en vestigingsklimaat enerzijds en sociale factoren en ontwikkelingen in de provincie anderzijds? En, nog belangrijker: met welke impulsen in het sociale domein kan de kwaliteit van het leef- en vestigingsklimaat positief beïnvloed worden?

De regio is terug van weggeweest. Het regionale schaalniveau wordt steeds belangrijker, zoals wij betoogden in het PON-Jaarboek 2011. Waar binnen het sociale domein de wetgever taken en bevoegdheden (bijvoorbeeld rond de Wmo) steeds meer bij gemeenten legt, zien we tegelijkertijd dat bij de uitvoering van dat beleid maatschappelijke organisaties juist vaker op regionaal niveau opereren, gemeenten daar samenwerking zoeken en burgers zich in hun gedrag steeds regionaler bewegen. Op regionaal niveau krijgt de ruimtelijke identiteit van Brabant, haar mozaïekstructuur, verder vorm en inhoud.

Daarom richt de provincie zich in het sociale domein op de regionale en provinciale opgaven en op het tot stand brengen van slimme allianties tussen ruimtelijk-economische en sociaal-culturele agenda's. Daarmee worden verbindingen tussen domeinen en tussen beleidsmakers, maatschappelijke stakeholders en mensen gecreëerd. De provincie vervult signalerende en agenderende rollen in ruimtelijke en economische kernopgaven en participeert in regionale agenda's gericht op versterking van de leefbaarheid en zorginnovatie.

Tegen deze achtergrond heeft de provincie haar ambities geformuleerd. In het sociale domein richt zij zich op signaleren, agenderen en verbinden, vooral op regionaal niveau. Daarmee bevordert en stimuleert de provincie dat anderen initiatieven nemen die noodzakelijk zijn.

Daarnaast is een van de ambities om de provincie als kennisautoriteit te positioneren: een provincie die weet wat er speelt in Brabant en in de wereld om ons heen. De provincie heeft behoefte aan meer bundeling van kennis en aan een centrale regie op het gebied van kennisverwerving, -deling en -innovatie. Sinds 2009 levert het PON met de ontwikkeling van zijn planbureaufunctie daar een actieve bijdrage aan.

Voor 2012 richt de opdrachtverlening van de provincie aan het PON zich op de volgende onderdelen:

- Inzet ten behoeve van de uitvoering van het nieuwe bestuursakkoord.
- Ontwikkeling van de planbureaufunctie.
- Bezuinigingen.

Daarnaast reserveren we in dit werkplan ruimte voor serviceverlening aan de provincie.

1.2 Inzet voor het nieuwe bestuursakkoord

Het nieuwe bestuursakkoord en de daarbij behorende uitvoeringsagenda vormen inhoudelijk het kader van de werkzaamheden van het PON in 2012. Vanuit het perspectief van een optimaal leef- en vestigingsklimaat vraagt de provincie het PON met name inzet te leveren op de volgende meerjarige thema's:

- Samen leven/sociale hoofdstructuur.
- Demografische veranderingen.
- Culturele basisinfrastructuur.
- Regionalisering/burgerparticipatie.

Eveneens wordt een meerjarige inzet gevraagd ten behoeve van de transitie van de jeugdzorg.

Mogelijk wordt ook inzet gevraagd op de thema's gezondheid en zorginnovatie. Dit is mede afhankelijk van het advies dat de Provinciale Raad Gezondheid in het najaar van 2011 uitbrengt.

Deze thema's maken deel uit van de tien prioriteiten die de provincie heeft vastgesteld in de portefeuille Cultuur en Samenleving. Volledigheidshalve noemen we ze hier allemaal:

- 1 Transitie jeugd
- 2 Erfgoedontwikkeling
- 3 Culturele basisinfrastructuur
- 4 Leefbaarheid
- 5 Sociale infrastructuur
- 6 2018 Brabant Culturele Hoofdstad
- 7 Grootschalige cultuurhistorische complexen
- 8 Sportplan Brabant 2016
- 9 Innovatie in de zorg (slimme zorg, zorgeconomie, medisch sectorplan)
- 10 Gezondheid

1.3 Ontwikkeling planbureaufunctie in 2012

Voor het PON staat 2012 in het teken van continuïteit en het doorontwikkelen en uitbouwen van de planbureaufunctie. Anderzijds is er, ten gevolge van beleidsmatige en maatschappelijke ontwikkelingen, reden om nieuwe accenten te leggen. Op sociaal-cultureel gebied zal de provincie vooral een signalerende en agenderende functie vervullen. Om die ambitie waar te kunnen maken, is inzicht in maatschappelijke ontwikkelingen en in de wijze waarop daar met beleid kan worden ingespeeld, noodzakelijk. Met zijn planbureaufunctie is het PON in staat dit inzicht te leveren. De provincie vraagt het PON in 2012 zijn totale capaciteit in te zetten voor de planbureaufunctie.

Met zijn planbureaufunctie voorziet het PON de provincie - en in het bijzonder de directie SCO - van beleidsrelevante informatie. Daarnaast geven wij eigenstandig invulling aan de genoemde kennisverwerving, -deling en -innovatie binnen de Brabantse samenleving als geheel.

Over het eerste punt: de provincie verwacht van het PON dat wij kennis hebben van de (regionale) stand van zaken en de meest opvallende trends en ontwikkelingen op sociaal-cultureel gebied. Het gaat daarbij vooral om het signaleren en volgen van ontwikkelingen die van belang zijn voor en impact hebben op het Brabantse leef- en vestigingsklimaat. Daarnaast is er behoefte aan (bundeling van) beleidsrelevante gegevens om het beleid op het sociaal-culturele domein te ondersteunen en de meerwaarde en het rendement ervan te kunnen bepalen.

Daarmee levert het PON input in de diverse fasen van de provinciale beleidscyclus: signaleren en agenderen (continu), monitoren (ten behoeve van de uitvoering) en evalueren (meten van de effectiviteit en efficiency van de provinciale inzet). De inzet van het PON draagt bovendien bij aan de sensitiviteit voor de actualiteit en aan de hoofdlijnen van het provinciale beleid (kennis en inspiratie).

De genoemde eigen taak behoeft enige toelichting. Het PON signaleert relevante ontwikkelingen binnen het sociale domein door analyse van maatschappelijke trends en door het oppikken van signalen uit de Brabantse samenleving via ons wijdvertakte netwerk in de provincie. Als kennisinstituut in het sociale domein is het PON steeds op zoek naar het begrijpen van die ontwikkelingen, hun consequenties én naar mogelijke oplossingen (en vooral de bijdrage die de provinciale overheid daaraan kan leveren).

Daarvoor is voortdurende communicatie met relevante spelers in Brabant essentieel. Met de planbureaufunctie moet het PON zich verbinden met maatschappelijke dynamiek binnen de provincie. Het is de kunst om inhoudelijk prioriteiten te stellen ten einde voldoende diepgang te realiseren, maar ook om te zoeken naar de juiste vorm om verworven kennis te verspreiden en te doen landen.

Daarbij wordt samenwerking en afstemming met kennisinstellingen binnen en buiten Brabant steeds belangrijker. In 2012 intensificeert het PON zijn samenwerking met Telos rond specifieke onderzoeken. Ook werken we aan versterking van de verbinding met de onderzoeks- en informatiediensten van de vijf grootste gemeenten in Brabant en versterken we de communicatie richting Brabantse stakeholders.

Wil het PON deze rollen goed waar kunnen maken, dan is het van groot belang dat er sprake is van een meerjarige provinciale onderzoeksagenda. Dat is op dit moment (nog) niet het geval. Het is onze ambitie om die agenda in nauwe samenwerking tussen provincie en PON op te stellen.

Kennisateliers

De kennisuitwisseling tussen PON en provincie rond de uitvoering van de werkplanprojecten wordt in 2012 ingericht in de vorm van kennisateliers.

De Europese dimensie

In 2012 verkennen provincie en PON de kansen en mogelijkheden vanuit Europees perspectief voor inhoudelijke en financiële invulling van de planbureau functie.

Concernbreed virtueel/Brabants planbureau

Vanaf 2010 is het PON met de provincie en de kennisinstellingen Telos, SER Brabant en ECNC in gesprek over de inrichting van een concernbreed planbureau. In 2011 zijn door de provincie vervolgstappen gezet om te komen tot een verdere stroomlijning en bundeling van inzet en expertise op het terrein van kennis en onderzoek. Daarmee wordt ook een vervolg gegeven aan de plannen om te komen tot een virtueel/Brabants planbureau met als doelen:

- Profileren van de provincie Noord-Brabant.
- Leveren van advies en reflectie op de ontwikkelingen in Brabant.

In overleg met de directie SCO is besloten om voor het virtueel/Brabants planbureau vooralsnog geen ruimte te reserveren in ons Werkplan 2012. Dat geldt wel voor een aantal samenwerkingsprojecten met Telos, die in 2011 zijn gestart.

1.4 Inspelen op bezuinigingstaakstelling

In 2014 wordt het PON geconfronteerd met een bezuinigingstaakstelling van 25 procent. Op verzoek van de provincie hebben wij eind 2010 een *Strategisch Meerjarenplan 2011-2014* opgesteld en ingediend. Daarin hebben we de maatregelen benoemd die we zullen nemen om deze taakstelling tijdig en adequaat uit te kunnen voeren. Net als in 2011 vraagt de provincie ons om in het Werkplan 2012 ruimte op te nemen voor uitvoering van dit plan.

1.5 Serviceverlening aan de provincie

Net als eerdere jaren reserveren we in dit werkplan ruimte voor serviceverlening aan de provincie. Daaronder vallen taken en kortlopende opdrachten die wij op verzoek van de provincie uitvoeren.

1.6 Verdeling van het beschikbare budget

Voor uitvoering van het Werkplan 2012 zijn in totaal 11.073 uur beschikbaar. Daarvan worden, net als voorgaande jaren, eerst de uren voor serviceverlening (1.162,5 uur) en voor uitvoering van het Strategisch Meerjarenplan (387,5 uur) afgetrokken. Er resteren dan 9.523 uur voor uitvoering van de werkplanprojecten. De verdeling van de uren over de afzonderlijke projecten gebeurt op basis van de nog op te stellen projectfiches.

1.7 Klanttevredenheidsonderzoek

De provincie vraagt ons, net als eerdere jaren, in 2012 een klanttevredenheidsonderzoek uit te voeren. Tevens dienen de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek 2011 in het Werkplan te worden vermeld. In overleg met de provincie is besloten om met ingang van 2011 elk werkplanproject gepaard te laten gaan van een evaluatie tussen de verantwoordelijke beleidsambtenaar van de provincie en de betrokken projectleider van het PON. Daarnaast richt het klanttevredenheidsonderzoek 2011 zich op vijf werkplanprojecten uit 2010. De projecten zijn in onderling overleg geselecteerd en het onderzoek is uitgevoerd in het najaar van 2011. De ervaringen met de gevolgde aanpak en de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek 2011 zullen betrokken worden bij de opzet van het klanttevredenheidsonderzoek 2012.

1.8 Uitvoering van het Werkplan 2012

Net als eerdere jaren is het Werkplan 2012 een plan op hoofdlijnen. De uitwerking in concrete projectfiches gebeurt in de loop van 2012. Het is ons beider ambitie om die uitwerking zo snel mogelijk ter hand te nemen, zodat we al in het begin van 2012 van start kunnen gaan met de uitvoering van de werkzaamheden.

Over de uitvoering van het Werkplan 2012 vindt maandelijks overleg plaats tussen de manager van het PON en de provinciale accounthouder. Eventuele knelpunten worden dan besproken en naar oplossingen gezocht. Daarnaast is er vier maal per jaar op directieniveau overleg tussen het PON en de directie SCO. Aanvullend daarop vindt twee maal per jaar strategisch overleg plaats tussen het MT van SCO en het MT van het PON. Omdat de ervaringen met deze werkwijze positief zijn, zullen we die in 2012 voortzetten.

1.9 Leeswijzer

Dit Werkplan is als volgt opgebouwd: na dit inleidende hoofdstuk volgt hoofdstuk 2, waarin de werkzaamheden ten behoeve van het nieuwe bestuursakkoord zijn beschreven. Daarbij kijken we zowel naar de portefeuille Cultuur en Samenleving als naar de andere portefeuilles en beleidsterreinen. Hoofdstuk 3 bevat de werkzaamheden voor de verdere ontwikkeling van de planbureaufunctie. Hoofdstuk 4 ten

slotte benoemt de activiteiten ter realisering van de bezuinigingstaakstelling en voor de serviceverlening aan de provincie.

2 Inzet voor het nieuwe bestuursakkoord

Vanuit het perspectief van een optimaal leef- en vestigingsklimaat (waarbinnen leefbaarheid vanuit sociaal perspectief een centraal element is) vraagt de provincie het PON met name inzet te leveren op de volgende meerjarige thema's:

- Samen leven/sociale hoofdstructuur.
- Demografische veranderingen.
- Culturele basisinfrastructuur.
- Regionalisering/burgerparticipatie.

Daarnaast leveren we met ons Werkplan 2012 een bijdrage aan de transitie van de jeugdzorg.

Mogelijk wordt ook inzet gevraagd op de thema's gezondheid en zorginnovatie. Dit is mede afhankelijk van het advies dat de Provinciale Raad Gezondheid in het najaar van 2011 uitbrengt.

In dit hoofdstuk werken we deze thema's nader uit en geven tevens aan welke projecten onder elk van die thema's zullen worden uitgevoerd. Het hoofdstuk sluit af met een schematisch overzicht van de PON-werkzaamheden in relatie tot de portefeuille Cultuur en Samenleving én met een schema, waarin de PON-werkzaamheden in relatie worden gebracht met de andere beleidsterreinen en -prioriteiten.

2.1 Leefbaarheid

Leefbaarheid in dorpen en wijken blijft ook in de nieuwe bestuursperiode een belangrijk thema, mede gelet op demografische ontwikkelingen en een onder druk staande sociale cohesie. Hoe de provinciale inzet in de periode 2012-2015 zal zijn, moet nog verder worden uitgewerkt. Gelet op de bestaande kennis en ervaringen ligt het voor de hand dat het PON daarbij een rol blijft vervullen.

Het meerjarenperspectief voor het PON ligt hier bij het ontwikkelen van een driesporenaanpak, die onderzoek (feiten), procesbegeleiding (samenwerking) en actie (wie doet wat) combineert.

Effectmeting leefbaarheidsbeleid

Vanaf 2009 meet het PON met enige regelmaat de effecten van het door de provincie in de vorige bestuursperiode in gang gezette leefbaarheidsbeleid. Daarbij nemen we alle relevante programmalijnen mee: ontwikkeling IDOP's, uitvoering IDOP's, wijkprojecten en ISV Plus. Omdat de uitvoering van de diverse projecten nog doorloopt, wil de provincie ook in 2012 de effecten van haar beleid blijven meten.

Daarvoor doet de provincie opnieuw een beroep op het PON.

Resultaat van dit project is dat inzichtelijk wordt gemaakt wat de effecten zijn van de provinciale inspanningen op het gebied van leefbaarheid.

2.2 Samen leven/sociale hoofdstructuur

Bij dit thema gaat het om de sociale kwaliteit van Brabant. Als het goed gesteld is met die sociale kwaliteit, draagt dat direct bij aan een optimaal leef- en vestigingsklimaat. Recentelijk heeft het PON op dit thema diverse projecten uitgevoerd, bijvoorbeeld de *Monitor Sociale Participatie* (2010), de provinciale opdracht *De sociale kwaliteit van Brabant* (2011) en de SER-opdracht *Economische waarde van sociale kwaliteit* (2011).

Een belangrijke trend op dit gebied is dat het beroep dat op burgers wordt gedaan om meer voor elkaar te zorgen en meer met elkaar te regelen, toeneemt. Verschuivingen in de AWBZ en de Wmo zorgen daarnaast voor verandering in de toegankelijkheid en financiering van zorg en welzijn. Tegelijkertijd zien we dat sociale verbanden veranderen en dat mensen op andere wijzen hun sociale netwerken en vrijwillige inzet vormgeven. Beide trends leiden ertoe dat (lokale) overheden voor grote vragen staan rond de sturing van sociaal beleid. Innovatie op het gebied van sturing en financiering van nieuwe arrangementen van zorg en welzijn is noodzakelijk.

De provincie kan hierbij een rol spelen door samenwerking te faciliteren en te stimuleren, knelpunten te signaleren en kennisuitwisseling te bevorderen. De bijdrage van het PON daarbij kan variëren, bijvoorbeeld het leveren van feitenkennis op regionale schaal, het bijeenbrengen van partijen en het begeleiden van samenwerkingsprocessen.

Veranderingen in de Wmo

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Die omslag wordt in de nieuwe bestuursperiode gerealiseerd. De provincie moet zich op een zorgvuldige wijze terugtrekken uit de uitvoering en zich gaan concentreren op de rollen signaleren, agenderen en verbinden. Met gemeenten en andere partners moeten afspraken worden gemaakt over een optimale invulling van deze nieuwe provinciale rollen.

Het PON kan hierbij, doordat wij de secretariaatsrol voor de Vereniging Brabantse Gemeenten (VBG) vervullen, behulpzaam zijn. Mogelijke rollen voor het PON zijn:

- Het ondersteunen/begeleiden van het overleg hierover tussen provincie en VBG.
- Het uitvoeren van de afspraken die tussen provincie en VBG worden gemaakt.
- Het monitoren van de uitvoering.

PON en provincie overleggen, in nauwe samspraak met de VBG, over de inzet die het PON bij dit thema zal leveren.

Verkenning sociale hoofdstructuur

In het najaar van 2011 voert het PON, samen met Telos, een verkenning uit van de mogelijkheden om de sociale hoofdstructuur in kaart te brengen. De verkenning moet resulteren in een strategische notitie waarin:

- Inhoud wordt gegeven aan het begrip sociale hoofdstructuur in Brabant.
- De kennisinfrastructuur gedefinieerd wordt die de provincie in staat stelt haar signalerende, agenderende en eventueel ontwikkelende rol op dit vlak inhoud te geven.

- Inzichtelijk wordt gemaakt hoe op basis van beschikbare data een analyse is te geven van een regionale sociale hoofdstructuur.

In de vervolgfase van dit project wordt in 2012, opnieuw in samenwerking tussen PON en Telos, een regionale casus (mogelijk Noordoost-Brabant) uitgevoerd. Deze casus heeft tot doel om het concept van een regionale sociale hoofdstructuur in de praktijk te toetsen.

Integrale veiligheidsmonitor

In het najaar van 2011 vindt een nieuwe meting van de veiligheidsmonitor plaats. Hieraan nemen 57 Brabantse gemeenten deel. In het voorjaar van 2012 komen de resultaten beschikbaar. Er is behoefte aan een provinciaal overzicht van de uitkomsten en aandachtspunten, onder andere met het oog op:

- Een gezonde en veilige leefomgeving als belangrijk element in de *Agenda van Brabant*.
- Leefbaarheid als belangrijk issue in de nieuwe bestuursperiode.

Het PON ondersteunt de provincie al vanaf 2006 bij de uitvoering van de integrale veiligheidsmonitor. Die ondersteuning zetten we in 2012 voort.

Een bijzonder aandachtspunt hierbij is het gegeven dat de provinciale subsidie-regeling voor deelname van gemeenten aan de veiligheidsmonitor afloopt.

Nagegaan dient te worden of, en zo ja hoe de deelname van gemeenten in de toekomst kan worden voortgezet.

2.3 Demografische veranderingen

De demografische ontwikkeling blijft voor Brabant actueel. Eind 2011 verschijnen de nieuwe provinciale bevolkingsprognoses. Daaruit zal blijken dat krimp een vraagstuk blijft voor delen van Noord-Brabant en dat de vergrijzing versterkt doorzet. Dit alles heeft vergaande consequenties voor woningbouw, arbeidsmarkt, bedrijvigheid, zorg en welzijn, voorzieningen et cetera.

Het steeds opnieuw agenderen van het vraagstuk in relevante (regionale) fora blijft nodig. Maar belangrijk is ook om te zoeken naar de antwoorden die, in de praktijk van alledag, gezocht en gevonden zijn. Daar ligt voor 2012 een uitdaging die het PON, samen met provincie, wil oppakken. We gaan na hoe dat op een productieve wijze kan gebeuren. Het ligt voor de hand om daarbij aansluiting te zoeken met andere projecten uit dit werkplan, zoals bijvoorbeeld de regionale aanpak van de leefbaarheid in West-Brabant (zie paragraaf 2.5).

Migratie

De provincie vraagt ons in 2012 de kwestie van de migratie ter hand te nemen. Het vraagstuk van bevolkingskrimp heeft inmiddels de nodige aandacht gekregen. Dat geldt veel minder voor bevolkingsmigratie: verhuisbewegingen in en tussen regio's, maar ook op internationaal niveau. Die bewegingen zijn relevant in het licht van de ambities van Brabant.

Daarbij gaat het om het zoeken naar antwoorden op vragen als: waarom vertrekken jongeren uit hun dorp, stad of regio en waarom vestigen ze zich er? Hoe zit het met de arbeidsmigratie?

Wij starten in 2012 een onderzoek naar feiten en achtergronden van migratie, toegespitst op de Brabantse situatie. Migratie wordt daarbij breed opgevat: verhuisbewegingen van en naar Brabant, tussen Brabantse regio's, maar ook internationale verhuisbewegingen. Bij dit laatste verdient de kwestie van de MOE-landers (werknemers afkomstig uit Midden- en Oost-Europa) - in Brabant vooral werkzaam in de bouw en de agrarische sector - bijzondere aandacht.

Achterliggende vragen daarbij zijn: wat bindt burgers al dan niet aan hun regio en wat zijn daarvan op korte en middellange termijn de gevolgen voor de regio? Deze vragen zijn ook bij de verkenning van de sociale hoofdstructuur in beeld.

Ook in het project *Regionale aanpak leefbaarheid West-Brabant* (zie paragraaf 2.5) zijn de te verwachten demografische ontwikkelingen in de regio een belangrijk aandachtspunt.

2.4 Culturele basisinfrastructuur

In de *Agenda van Brabant* is cultuur als provinciale kerntaak benoemd. Cultuur vormt de verbindende schakel tussen de pijlers ruimte en economie en kan zodoende als verbinder en 'identificerend' tussen Brabanders werken.

Tegen deze achtergrond heeft het PON, mede op verzoek van de provincie, vanaf 2010 zijn werkzaamheden verbreed met het domein cultuur. Wij voerden een verkenning uit naar de kansen die zich op het gebied van cultuur aandienen voor inzet en betrokkenheid van het PON. De uitkomsten van deze verkenning wijzen uit dat er zeker kansen voor het PON liggen, vooral richting provincie en provinciale culturele steunfuncties.

Dat resulteerde al in een aantal opdrachten op cultureel gebied, zoals de *Brabantse Cultuurparticipatie Monitor* (2010, in opdracht van de provincie), de evaluatie van de provinciale monumentenimpuls (2011, in opdracht van de provincie), de nulmeting voor Brabantstad Culturele Hoofdstad (2011, in opdracht van het programmabureau 2018Brabant) en de *Culturele Atlas* (2011-2012, in opdracht van het BKCC).

Het PON wil met zijn projecten op het vlak van cultuur inspelen op zowel een aantal algemene ontwikkelingen (zoals individualisering, digitalisering, fragmentarisering en het zoeken naar houvast en zingeving, alsmede de groei van vrijetijdsmogelijkheden), als meer cultureel specifieke ontwikkelingen. Denk daarbij aan de bezuinigingen bij overheden, het herdefiniëren van hun rol en taak op het gebied van cultuur, het opbouwen van een beter imago en meer draagvlak voor cultuur, het onderbouwen van de waarde en betekenis van cultuur, de noodzaak van meer ondernemerschap en last but not least het inzetten van cultuur als verbindende kracht voor meer welzijn en welvaart.

BRIEL

In 2011 is het PON begonnen met de uitvoering van het project BRIEL, met als motto: 'het PON verbindt Brein en ziel: de mens weer centraal'. Dit project heeft tot doel de verbindende kracht van cultuur met andere domeinen (ruimte, economie, sociaal) zichtbaar en concreet te maken. Er zijn enkele werkbijeenkomsten belegd, zowel voor provinciale beleidsmedewerkers van cultuur, maar ook van andere domeinen, als voor vertegenwoordigers van culturele steunfunctie-instellingen. De resultaten daarvan moeten in 2012 vertaald worden in concrete, uitvoeringsgerichte plannen.

Het PON zal daar, uiteraard in nauw overleg met de provincie, verder vorm aan geven. Waar mogelijk zullen wij daarbij de resultaten van *Brabant Brein* betrekken.

De waarde van cultuur

Samen met Telos voert het PON in het najaar van 2011 een project uit dat zich richt op het formuleren van een gewenste kennisagenda voor het functioneren van de culturele infrastructuur in Brabant. Daarbij gaat het zowel om het aanbod als de vraag, alsmede om de daarmee verbonden economische en maatschappelijke effecten. Naar verwachting loopt dit project door in 2012.

Culturele Atlas

Het Brabants Kenniscentrum voor Kunst en Cultuur (BKCC) heeft het initiatief genomen voor het samenstellen van een *Culturele Atlas* met relevante culturele data van en voor de partners van BrabantStad. Het BKCC heeft het PON opdracht gegeven een bijdrage te leveren aan de doorontwikkeling van deze atlas. Daarbij gaat het met name om een analyse van de bestaande data op mogelijkheden voor nieuwe en interessante combinaties én om ondersteuning bij de voorbereiding van de in 2012 af te nemen vragenlijst.

In vervolg hierop vindt de provincie een verdere ontwikkeling van de *Culturele Atlas* wenselijk. Daarbij gaat het om een doorontwikkeling van de methodiek, het opstellen van een jaarrapportage en het eventueel uitvoeren van verdiepende studies. Dit vervolg maakt deel uit van het PON Werkplan 2012.

Cultuurscan

Met enige regelmaat (in 2007 en 2010) meet het PON in opdracht van de provincie de cultuurparticipatie van de Brabanders. Over enkele jaren is een nieuwe meting te verwachten. Bij de provincie leeft het idee om in de tussenliggende jaren een beperktere cultuurscan (bijvoorbeeld alleen rond enkele actuele thema's) te laten uitvoeren. Met zo'n scan kan de uitvoering van provinciaal beleid worden gemonitord. Deze gedachte wordt in 2012 door provincie en PON verder uitgewerkt.

Vrijtijdsbesteding

Een aantal van de bestaande monitoren (sociale participatie en cultuurparticipatie) die het PON uitvoert in opdracht van de provincie meet deelaspecten van de vrijetijdsbesteding van de Brabanders. De provincie wil graag laten nagaan of het relevant is om inzicht te verkrijgen in de vrijetijdsbesteding in bredere zin. Dat zou betekenen dat er bijvoorbeeld ook aandacht aan sport en recreatie besteed dient te worden.

De provincie vraagt het PON een analyse uit te voeren van de mogelijke overlap met de dataverzameling/monitoring op het gebied van vrijetijdsbesteding door het Vrijtijdshuis of anderen. Dit resulteert in een advies over de afstemming tussen de diverse monitoren. Een en ander heeft als doel dubbel werk te voorkomen en efficiency te bevorderen.

Waarderingsonderzoek Omroep Brabant

Al twee maal voerde het PON, in opdracht van de provincie en van Omroep Brabant, een onderzoek uit naar de waardering van deze regionale omroep. In 2012 wil de provincie een nieuwe meting laten uitvoeren. We zullen gezamenlijk nagaan of dit onderzoek binnen of buiten het werkplan wordt verricht.

2.5 Regionalisering/burgerparticipatie

De belangrijkste boodschap van het PON-Jaarboek 2011, getiteld *De regio als maat. Geen dynamiek zonder burgers*, is dat het burgerperspectief een plaats moet krijgen in de regio. Burgers wonen, werken en recreëren over de gemeentegrenzen heen, maar hun stem ontbreekt op de schaal van de regio. Dit, terwijl ook voor de provincie het belang van de regio alleen maar groter wordt. Dat maakt regionalisering in combinatie met burgerparticipatie tot een belangrijk aandachtsveld.

De provinciale investeringsimpuls *Leefbare Dorpen* is in de periode 2007-2011 een succes geweest. Die impuls is nog niet afgerond, de uitvoering is immers de komende jaren nog in volle gang. Lokale overheden, bewoners(organisaties), maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven spelen daarbij een belangrijke rol. Ten gevolge van maatschappelijke en andere ontwikkelingen moeten oplossingen voor een aantal leefbaarheidsvraagstukken in dorpen steeds vaker niet op lokaal, maar op regionaal niveau gezocht worden. Niet in elk dorp kunnen alle voorzieningen worden behouden, ook niet door woningen bij te bouwen. Als de functionele afhankelijkheid tussen buurdorpen onderkend wordt, is er een basis voor samenwerking. De provincie kan een rol spelen bij de functionele afstemming op subregionaal niveau en de ondersteuning van de samenwerking op bovenlokale niveau. In de nieuwe bestuursperiode wil de provincie dan ook vooral op een regionale benadering van leefbaarheid inzetten. Overigens beperkt die samenwerking zich niet tot overheden, ook maatschappelijke organisaties in en buiten het sociaal-culturele domein hebben behoefte aan samenwerking op regionaal niveau.

Regionale aanpak leefbaarheid West-Brabant

Tegen deze achtergrond ging in het najaar van 2011 de pilot *Regionale aanpak leefbaarheid West-Brabant* van start. Doel van het project is om de leefbaarheid te versterken door het uitvoeren van lokale projecten en daarnaast, tegen de achtergrond van demografische ontwikkelingen, gezamenlijk oplossingen te vinden voor gedeelde problematiek.

Door verbindingen te leggen tussen lokale projecten wordt een succesvolle aanpak (integraal, eigen verantwoordelijkheid voor burgers, organisaties en bedrijfsleven en innovatieve samenwerkingsvormen) naar een (sub)regionaal niveau getild. Bij dit project vervult het PON een adviserende rol, met name bij de regionale aanpak. Onze betrokkenheid hierbij loopt door tot eind 2013.

Burgerparticipatie/doedemocratie

In 2011 voert het PON in opdracht van de provincie het project *Nieuwe methodieken van burgerparticipatie* uit. Met dit project willen we inzicht krijgen in de praktijk van succesvolle voorbeelden van burgerparticipatie, nieuwe methoden van participatie stimuleren én opgebouwde kennis en inzichten over burgerparticipatie verspreiden. Het is van belang om bij de nieuwe methoden van burgerparticipatie ook aandacht te besteden aan de rol van sociale media.

Na afronding van deze opdracht zullen we, samen met de provincie, bezien of een vervolg in 2012 gewenst is.

Bovenlokale samenwerking

Tot medio 2013 wordt gewerkt aan 74 IDOP-Uitvoeringsprogramma's. De provincie begeleidt de uitvoering ervan en verkent de mogelijke regionale aanknopingspunten. Daarnaast organiseert de provincie een programma kennisdeling leefbaarheid. Daarmee wil de provincie bereiken dat alle relevante partijen profijt hebben van de opgedane kennis en ervaringen. In 2011 levert het PON een bijdrage aan dit kennisdelingsprogramma. Provincie en PON vinden het van belang dat die betrokkenheid in 2012 wordt voortgezet.

2.6 Transitie jeugdzorg

Voorzieningen op het gebied van jeugd(zorg) hebben grote impact op de toekomst van Brabant als kennis- en innovatieregio. Daarom is het noodzakelijk om zicht te hebben en te houden op de ontwikkeling hiervan, zeker als het erom gaat het jeugdzorgstelsel in balans te krijgen.

Gemeenten worden vanaf 2015 verantwoordelijk voor het gehele jeugd beleid, inclusief de nu nog provinciale jeugdzorg. Deze transitie moet leiden tot een effectievere en efficiëntere zorg voor jongeren in Brabant. Het is een ingewikkeld traject, met ingrijpende gevolgen voor de provincie, de gemeenten en de uitvoeringsinstellingen. Zorgvuldigheid is dan ook geboden.

De rol van de provincie verschuift bij dit onderwerp meer en meer in de richting van signaleren en agenderen. Ze bevordert en stimuleert dan anderen (in dit geval regio's en gemeenten) de initiatieven nemen die nodig zijn.

Kennispijler

De beoogde transitie vraagt om een kennispijler waaruit alle betrokkenen kunnen putten, te beginnen met de provincie en de gemeenten. In 2011 wordt verkend wat er in de kennispijler moet worden opgenomen en hoe dat gestuurd/begeleid wordt, de uitvoering volgt in 2012

De kennispijler is bedoeld om alle partijen die een rol vervullen bij de voorbereiding, uitvoering, monitoring en evaluatie van de transitie in de jeugdzorg van kennis te voorzien. Daartoe wordt ieder half jaar door een kerngroep een kennisagenda geformuleerd met de meest prangende vragen. Het gaat daarbij echt om 'hersenkraakers': complexe, provinciebrede, kennisgerelateerde vraagstukken. Het project *Jeugd in cijfers* (2011) vormt een belangrijke basis voor de uitvoering van die kennisagenda. In de kennispijler gaat het zowel om het delen en ontsluiten van bestaande informatie als om het ontwikkelen van nieuwe informatie.

De provincie heeft het PON gevraagd hier een belangrijke rol bij te spelen. De provincie is de formele opdrachtgever, het inhoudelijk opdrachtgeverschap ligt bij gemeenten en provincie samen.

Jeugdbalans

De *Jeugdbalans* biedt informatie over het gemeentelijke jeugdbeleid en de provinciale jeugdzorg. In 2010 / 2011 is de huidige jeugdbalans geëvalueerd en is gekeken wat het toekomstscenario zou moeten zijn. Het is duidelijk dat er een verbinding moet worden gelegd met de kennispijler.

Daarnaast leven er vragen over de taak- en rolverdeling bij het verzamelen, beheren en analyseren van de data (betrokkenheid van het PON en K2). Daarover dient duidelijkheid te komen, zodat de inzet van het PON in 2012 ook helder wordt.

2.7 Jaarboek 2013

Naast de hiervoor beschreven werkzaamheden zal het PON ook in 2012 weer een nieuw jaarboek voorbereiden. Het ligt voor de hand dat het onderwerp van dat jaarboek een nauwe relatie zal hebben met de thema's die in dit hoofdstuk aan de orde zijn gekomen.

2.8 Enkele majeure projecten

In onderling overleg hebben provincie en PON besloten om uit dit werkplan enkele projecten te benoemen waarbij extra inzet wordt geleverd op het vlak van communicatie. Daarbij dient het te gaan om majeure projecten, waarmee zowel de provincie als het PON zich kunnen profileren.

De volgende drie projecten zijn daarvoor aangewezen:

- Leefbaarheid en regionalisering.
- Kennispijler jeugd.
- Een nog te selecteren project op het gebied van cultuur.

In de fiches van deze projecten zullen de inspanningen op het vlak van communicatie nadrukkelijk aan de orde komen.

2.9 Schematische samenvatting

Het schema op de volgende pagina maakt nog eens duidelijk hoe de projecten uit het Werkplan 2012 aansluiten op de thema's uit de portefeuille Cultuur en Samenleving. Vanzelfsprekend hebben sommige projecten relaties met meerdere thema's.

Versterken van het leef- en vestigingsklimaat

Leefbaarheid

Effectmeting leefbaarheidsbeleid
Integrale veiligheidsmonitor
Regionale aanpak
leefbaarheid West-Brabant
Burgerparticipatie / doedemocratie
Bovenlokale samenwerking

Transitie jeugdzorg

Bovenlokale samenwerking
Kennisspijler
Jeugdbalans

Samen leven / sociale hoofdstructuur

Veranderingen in de WMO
Verkenning sociale hoofdstructuur
Integrale veiligheidsmonitor
BRIEL
Vrijtijdsbesteding

Demografische veranderingen

Migratie
Regionale aanpak
leefbaarheid West-Brabant
Bovenlokale samenwerking

Culturele basisinfrastructuur

BRIEL
De waarde van cultuur
Culturele Atlas
Cultuurscan
Vrijtijdsbesteding

Regionalisering / burgerparticipatie

Regionale aanpak
leefbaarheid West-Brabant
Burgerparticipatie / doedemocratie
Bovenlokale samenwerking

In dit schema zijn de volgende projecten niet opgenomen:

- Inzet voor de thema's gezondheid en zorginnovatie; dit is mede afhankelijk van het advies van de Provinciale Raad Gezondheid.
- Waarderingsonderzoek Omroep Brabant, omdat nog onduidelijk is of dit in het werkplan wordt opgenomen.
- Het Jaarboek 2013, omdat het onderwerp nog niet bekend is.

2.10 Verbinding met andere domeinen

Het PON beschikt over inhoudelijke expertise op de terreinen van zorg, participatie, leefbaarheid, jeugd en cultuur. Door de in de praktijk verworven kennis te combineren met uit onderzoek verkregen kennis, geven we invulling aan de planbureau-functie van het PON.

Voor 2012 betekent dit dat we voortzetten wat in 2011 al in gang is gezet:

- Verbreding zoeken: andere partijen bij onze werkzaamheden betrekken en de dialoog zoeken met andere domeinen.
- Kennislandschappen in kaart brengen, evenals de noodzaak om sociale informatie in andere kennislandschappen een plek te geven.
- De provincie beschouwt het PON als *leading partner* in deze ontwikkelingen.

In het voorafgaande hebben we de werkzaamheden van het PON vergeleken met de prioriteiten die gesteld zijn in de portefeuille Cultuur en Samenleving. Maar omdat het van belang is om bij onze werkzaamheden waar nodig de verbinding te zoeken met andere domeinen en beleidsportefeuilles, is het goed om na te gaan welke raakvlakken onze werkzaamheden hebben met de andere thema's uit de uitvoeringsagenda van het bestuursakkoord 2011-2015.

Onderstaand schema geeft daar inzicht in.

Strategisch doel	Versterken van het leef- en vestigingsklimaat
Strategische thema's buiten Cultuur en Samenleving	Projecten van het PON
Bestuur: (1)* Uitvoering 0-meting bestuurlijke organisatie	Veranderingen in de Wmo via secretariaat van de VBG Regionale aanpak leefbaarheid West-Brabant Bovenlokale samenwerking
Ruimte: (5) Programma Landelijk Gebied	Regionale aanpak leefbaarheid West-Brabant Burgerparticipatie Bovenlokale samenwerking Effectmeting leefbaarheidsbeleid
Ruimte: (9) Verstedelijking en demografie	Verkenning sociale hoofdstructuur Integrale veiligheidsmonitor Migratie Bovenlokale samenwerking Kennispijler jeugd Jeugdbalans
Ecologie: (15) Provinciaal Milieubeleidsplan (PMP), onder andere aandacht voor gezondheid	Bovenlokale samenwerking

Strategisch doel	Versterken van het leef- en vestigingsklimaat
Economie: (21) MKB en ondernemerschap	Verkenning sociale hoofdstructuur
Economie: (22) Innovatie met topsectoren voor maatschappelijke opgaven, onder andere zorg economie en vrijetijdseconomie	Verkenning sociale hoofdstructuur BRIEL De waarde van cultuur Cultuurscan Vrijtijdsbesteding
Economie: (23) Arbeidsmarkt voor de kenniseconomie, onder andere verhogen van participatie van mensen	Verkenning sociale hoofdstructuur Burgerparticipatie Kennispijler jeugd Jeugdbalans
Economie: (25) Ondernemen over de grens, onder andere aantrekken van internationale kenniswerkers, aanwezigheid van een internationaal geschoolde beroepsbevolking, internationale scholen en andere faciliteiten	Verkenning sociale hoofdstructuur BRIEL De waarde van cultuur Cultuurscan Bovenlokale samenwerking Kennispijler jeugd Jeugdbalans

* De nummering correspondeert met die uit de uitvoeringsagenda.

3 Ontwikkeling van de planbureau-functie

Vanaf 2009 werkt het PON, in nauw overleg en samenspraak met de provincie, aan de invulling en ontwikkeling van de planbureau-functie van het PON. Het *Businessplan Planbureau PON* (vastgesteld in februari 2010) formuleert de doelstelling van het planbureau als volgt: 'Het planbureau levert op het juiste moment in de beleids-cyclus relevante, eigentijds vormgegeven gegevens en kennis die de provincie Noord-Brabant ondersteunen bij het opstellen, bijstellen en realiseren van haar doelstellingen op het sociaal-culturele beleidsterrein.'

3.1 Voorwaardenscheppende projecten

Om deze doelstelling waar te kunnen maken is een verdere ontwikkeling en versterking van de planbureau-functie vereist. Zo dient het planbureau te beschikken over, dan wel toegang te hebben tot relevante en actuele data, gegevens en feiten op het sociaal-culturele domein (het Businessplan noemt dit de backoffice). Hier is de afgelopen periode de nodige aandacht aan besteed.

Ook dient het planbureau goed bereikbaar te zijn voor klanten die met vragen zitten. Deze loketfunctie (ook wel de frontoffice genoemd) is inmiddels ingericht en de vraagregistratie en -afhandeling is georganiseerd. In een regelmatige evaluatie is voorzien.

Daarnaast dienen de PON-medewerkers te beschikken over de benodigde technische en methodische vaardigheden om de planbureau-functie waar te kunnen maken. Training en scholing is dus een voortdurend punt van aandacht, naast het opsporen en inzetten van nieuwe onderzoeks- en presentatietechnieken.

Tot slot dient gewerkt te worden aan de naamsbekendheid van het planbureau. Communicatie hierover richting provincie en andere partijen is dan ook van groot belang.

Aan alle vier voorwaardenscheppende projecten (backoffice, frontoffice, methodiek-ontwikkeling en communicatie) wordt ook in 2012 verder gewerkt. Op verzoek van de provincie zullen we de loketfunctie verder uitbreiden tot een helpdeskfunctie voor vragen van in eerste instantie de medewerkers van de directie SCO.

3.2 Bestaande instrumenten

Al sinds enkele jaren beschikt het PON over twee instrumenten, die van belang zijn voor een goed functionerend planbureau, namelijk:

- de Sociale Atlas Brabant;
- het Brabantpanel.

Sociale Atlas Brabant

Een belangrijk onderdeel van de backoffice, de kennisinfrastructuur van het planbureau, is de Sociale Atlas Brabant. Sinds 2004 onderhoudt en beheert het PON deze atlas, waarbij nauw wordt samengewerkt met ABF Research als leverancier van data. Ook resultaten van eigen onderzoek worden opgenomen in de atlas. De werkzaamheden voor de Sociale Atlas Brabant worden in 2012 voortgezet.

Brabantpanel

Brabantpanel is een groep Brabanders die zo'n zes tot acht maal per jaar via internet een vragenlijst krijgt voorgelegd. De leden van Brabantpanel kunnen op die manier hun mening geven over actuele sociale en maatschappelijke onderwerpen. Dat maakt Brabantpanel tot een instrument waarmee snel en goedkoop opinies en meningen over uiteenlopende zaken kunnen worden onderzocht.

Brabantpanel is een initiatief van het PON en wordt mogelijk gemaakt door de provincie. We willen dit succesvolle instrument in 2012 blijven inzetten.

3.3 Meerjarige provinciale onderzoeksagenda

Het is onze ambitie om met het planbureau in de verschillende fasen van de provinciale beleidscyclus kennis en informatie te leveren: bij het signaleren en agenderen (continu), het monitoren (ten behoeve van de uitvoering) én evalueren (meten van de effectiviteit en efficiency van de provinciale inzet). Maar om die ambitie waar te kunnen maken is het noodzakelijk dat er een meerjarige provinciale onderzoeksagenda bestaat. Dat is op dit moment niet het geval.

Wij streven ernaar om, samen met de provincie, in 2012 verder te werken aan zo'n onderzoeksagenda. Die biedt ons - en de provincie - meer houvast voor de werkzaamheden in de verdere toekomst.

We reserveren hiervoor ruimte in het Werkplan 2012.

3.4 Kennisateliers

Provincie en PON hebben gezamenlijk vastgesteld dat het van belang is te komen tot een goed functionerend systeem van kennisuitwisseling. In 2012 willen we daarvoor een aantal kennisateliers gaan organiseren. In die ateliers wordt de voortgang van de werkplanprojecten in relatie tot het strategische doel van versterking van het leef- en vestigingsklimaat aan de orde gesteld en gezamenlijk besproken.

Vanzelfsprekend zal daarbij ook aansluiting worden gezocht bij de provinciale onderzoeksagenda en bij belangrijke momenten in de provinciale planning en control cyclus.

De kennisateliers richten zich vooral op de medewerkers van de directie SCO, maar het ligt voor de hand daarbij ook verbindingen met andere domeinen te zoeken.

Dit idee wordt zo snel mogelijk uitgewerkt. Daarbij zal gebruik gemaakt worden van de resultaten van het project *Evaluatie en vooruitblik kennisdeling Zorg en Welzijn* dat het PON in 2011 in opdracht van de directie SCO uitvoert.

3.5 Onderzoeksnetwerk

Het planbureau maakt deel uit van de kennisinfrastructuur in Brabant. In 2012 zullen we onze relaties met een aantal elementen van deze infrastructuur versterken. Met Telos zijn gezamenlijke onderzoekstrajecten rond de sociale hoofdstructuur en de waarde van cultuur gestart. Met de B5-gemeenten worden de banden verder aangehaald, voortbouwend op de positieve ervaringen in 2011 rond de nulmeting Culturele Hoofdstad en het rendement van welzijnswerk.

Mede dankzij deze netwerken kunnen wij onze taak als planbureau op het vlak van kennisverwerving, -deling en -innovatie verder invullen.

3.6 Europa

Met de verdere invulling en vormgeving van zijn planbureaufunctie richt het PON zich tot nu toe vooral op de provincie en in iets mindere mate op de B5-gemeenten. Het is van belang om daarbij ook aandacht te gaan besteden aan mogelijkheden en kansen vanuit Europees perspectief voor inhoudelijke en financiële invulling van de planbureaufunctie.

PON en provincie nemen zich voor hier in 2012 een begin mee te maken.

4 Algemene werkzaamheden

4.1 Inspelen op de bezuinigingstaakstelling

Eind 2010 heeft het PON een *Strategisch Meerjarenplan 2011-2014* opgesteld. Met dit plan spelen we in op de korting van 25 procent op de provinciale subsidie in 2014 én op de terugval in de marktopdrachten die in 2010 heeft plaatsgevonden. Net als in 2011 vraagt de provincie ons om in het Werkplan 2012 ruimte op te nemen voor uitvoering van dit plan.

4.2 Serviceverlening aan de provincie

Net als eerdere jaren reserveren we in 2012 ruimte voor diverse (kortlopende) werkzaamheden voor de provincie. Deze tijd wordt besteed aan taken die wij op verzoek van de provincie uitvoeren (zoals het lidmaatschap van de Provinciale Omgevingscommissie of inhoudelijke werkzaamheden voor de Vereniging Brabantse Gemeenten). Daarnaast biedt deze tijd ons de mogelijkheid om snel in te spelen op vragen die bij de provincie leven.

